

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Кафедра культурології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
Николаєва М.І.

_____ 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ КУЛЬТУРИ»»

_____ (назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський)

Спеціальність _____ 034 Культурологія
(код і назва спеціальності)

Інститут/факультет _____ історії та філософії
(назва інституту, факультету)

2021 – 2024

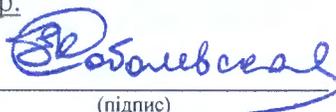
Робоча програма складена на основі навчальної програми з дисципліни
«Історія зарубіжної культури».

Розробник: Ушакова К.В., канд.філос. наук, доцент кафедри культурології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри культурології

Протокол № 1 від 31 серпня 2021 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Соболевська О.К.)
(прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету історії та філософії

Протокол № 1 від "07" 09 2021 р.

Голова НМК

(підпис)

(Ковальський С.В.)
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № ___ від "___" _____ 2022 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(_____)
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № ___ від "___" _____ 2023 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(_____)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів –11 годин –330 залікових модулів –2 змістових модулів –4 ІНДЗ* – <u>немає</u> (вид завдання)	Галузь знання 03 Гуманітарні науки Спеціальність 034Культурологія Спеціалізації: немає Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)	Нормативна	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		1-й - 2-й	2-й
		<i>Семестр</i>	
		2 -й - 3 -й	3-й - 4-й
		<i>Лекції</i>	
		1-й- 32 год. 2-й-32 год.	3-й- 12 год. 4- й - 14 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		1-й-28 год. 2-й-32 год.	0 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		206 год.	304 год.
		у т.ч. ІНДЗ*: - год.	
Форма підсумкового контролю: залік та іспит			

* – за наявності

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета - дати студентам-культурологам уявлення про причини виникнення й закономірності розвитку світової культури, розглянути якісно-змістовну характеристику історичних форм побутування культури від первісності до ХХ століття. Крім того, у результаті вивчення дисципліни студенти повинні зрозуміти роль культури в людському суспільстві, усвідомити цінність базисних елементів культури й необхідність їхнього збереження й передачі наступним поколінням.

Завдання – навчити студентів аналізувати культурно-історичний процес і розглядати культуру як багаторівневу систему, що включає в себе всі сфери діяльності людини і її продуктів: матеріальне виробництво, науку, мистецтво, звичаї й вдачі народів.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

Інтегральна: - Здатність розв'язувати складні задачі й практичні проблеми у галузі професійної діяльності культуролога або процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів культурології, в також характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальних (ЗК):

ЗК02 – Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК03 – Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК06 – Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 07 – Здатність працювати автономно.

ЗК12 – Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові):

СК4 – Здатність розуміти інтерпретувати джерела культури(писемні, речові, візуальні) з урахуванням різних контекстів (історичного, соціального, антропологічного, політичного, релігійного, екологічного тощо).

СК5 – Здатність використовувати різноманітні джерела інформації та методологічний апарат культурології для виявлення, аналізу культурних потреб суспільства.

СК9 – Здатність оцінювати матеріальну та духовну цінність об'єкта культурної спадщини різних історичних періодів та географічних ареалів.

СК10 – Здатність популяризувати знання про культуру та поширювати інформацію культурологічного змісту використовуючи сучасні інформаційні

СК12 – Здатність дотримуватися стандартів професійної етики та міжкультурної комунікації.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування компетентності та програмних результатів навчання.

Очікувані результати навчання.

РН4 – Знати розуміти теоретичні підходи до визначення культури, її проявів та форм існування.

РН5–Збирати, упорядковувати та аналізувати інформацію щодо культурних явищ, подій та історико-культурних процесів.

РН9 – Аналізувати ефективність культурних політик, технологій реалізації культурних ідей у контексті конкретних параметрів їх впровадження.

РН10 – Розпізнавати та класифікувати різні типи культурних продуктів, визначати їх якісні характеристики на основі комплексного аналізу.

У результаті вивчення даного курсу студенти повинні **знати:**

- сутність «культури» та її місця в системі філософських і соціальних знань;

- діалектичні взаємодії природного й культурного;

- основні форми й типи культури;

- хронологію культурно-історичного процесу і його рамки;

- основні закономірності культурно-історичного процесу;

- основні культурно-історичні центри миру, їх матеріальні й духовні досягнення;

У результаті вивчення даного курсу студенти повинні **уміти:**

- пояснювати феномен культури, її роль у суспільстві;

- бачити тенденції розвитку культурно-історичного процесу;

- розрізняти стилеві ознаки різних художніх епох;

- піклуватися про оберігання досягнень культури світової й вітчизняної культури;

- використовувати знання в області мистецтва для свого духовного розвитку;

- аналізувати тенденції розвитку культури в сучасному суспільстві.

На навчання дисципліни відводиться 330 годин, що становить 11 кредитів ЄКТС.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Древні типи культур

Тема 1. Поняття культури та її історична періодизація

Сутність культури й особливості її визначення. Основні концепції походження людини й культури. Універсальність діяльній концепції культури. Періодизація й характеристика культурно-історичного процесу. Особливості хронології культурно-історичних періодів і культурологічних епох.

Тема 2. Первісна культура та її особливості

Ранні етапи розвитку культури. Поняття первісності, її особливості і хронологічні рамки.

Поняття «неолітичної революції» і її значимість для становлення соціуму. Періодизації первісності на підставі розвитку матеріальної культури. Періодизації первісності на підставі антропологічної еволюції.

Характеристики первісності як типу культури. Відмітні риси мислення первісної людини: синкретизм мислення, відсутність «Я-Буття» і т.п. Поняття «хронотоп».

Формування первісних вірувань. Основні форми первісних вірувань і їх характеристика. Співвідношення понять «вірування» і «релігії».

Е. Тайлор про виникнення ранніх форм вірувань. Анімістична концепція походження культури. Дж. Фрезер про місце магії в первісному суспільстві. Пережитки фетишизму, тотемізму, магії в сучасних світі й національних релігіях.

Причини виникнення первісного «протомистецтва» і його особливості. Поняття «протомистецтва» і основні концепції його походження. Систематизація А. Брейгелем печерних малюнків первісності й характеристика основних етапів його становлення: мустье, ориньяк, солютре, мадлен. Скульптурні пам'ятники первісності: ідоли, кам'яні баби, «палеолітичні Венери».

Характеристики видів первісних поховань: мегаліти, менгіри, кромлех, дольмени. Первісність і сучасність.

Тема 3. Характерні риси цивілізацій стародавнього світу

Періодизація й хронологія культури стародавнього світу. Співвідношення понять «культура» і «цивілізація». Характеристики поняття «культура древніх цивілізацій».

Виділення в культурологічній науці ряду подібних рис, що відрізняють цивілізації від ранніх, первісних культур.

Особливості технологічної «землеробської революції» у Древньому світі: поява рабів, класової структури, деспотії. Сакралізація влади й формування політеїзму. Формування культури «традиційного типу»: монументальність, канонічність, нормативність.

Ускладнення соціальної структури й поділ праці на фізичний і розумовий. Поява перших наукових знань.

Розвиток мистецтва, формування професійної художньої діяльності.

Тема 4. Культура Стародавнього Єгипту

Типологія й хронологія культури Стародавнього Єгипту. Відмітні риси культури Древнього Єгипту. Причини обумовленості «ідеї вічності» як основи світогляду древнього Єгипту.

Особливості давньоєгипетського пантеону богів: співвідношення антропоморфізму й зооморфізму. Міф про Осиріса як ключовий міф культури. Заупокійний культ і традиції муміфікації тіла.

Особливості писемності в Древньому Єгипті. Наукові знання в Єгипті й система утворення. Правові норми в «Книзі мертвих».

Культурний характер давньоєгипетського мистецтва: піраміди, храми, образотворче мистецтво, література. Особливості побутового життя єгиптян і їхніх свят.

Вплив давньоєгипетської цивілізації на культуру інших народів.

Тема 5. Культура Древньої Месопотамії

Типології й хронологія культури Месопотамії. Відмітні риси культури Месопотамії (або Дворіччя). Причини обумовленості «ідей тлінності» як основи світогляду Месопотамії.

Основні періоди розквіту культури в Месопотамії: Шумеро-Аккадський, Старовавилонський, Ассірійський, Нововавилонський, Перський. Їхні характерні риси.

Формування писемності й системи утворення. Зміна ідеї державності в Месопотамії: часткова десакралізація влади. Поява світських правових норм і формування тоталітарної держави. Звід «законів Хаммурапі» і їхня характеристика.

Зміна положення людини в Месопотамії: поява в міфології поняття «героя». Найдавніші міфи Дворіччя і їхній вплив на наступний розвиток світових релігій. Зороастризм як державна релігія Сасанидського Ірану і її особливості.

Формування писемності, досягнення в області знань, пам'ятники художньої культури Дворіччя.

Тема 6. Культура Древнього Китаю

Типологія й хронологія культури Древнього Китаю. Самобутні риси культури Древнього Китаю: монголоїдна раса, домінування культів природи й предків.

Даосизм і конфуціанство як основні ідеологічні напрямки, засновані на слухняності, пріоритету колективних інтересів, ідеї споглядальності, наслідуванні природі. «Теорія недіяння» як основний принцип даосизму. Переростання «культ предків» у культ покори старшим за віком і посадою в конфуціанстві. Вплив цих ідей на регламентацію повсякденного життя в Древньому Китаї. Положення жінки в Древньому Китаї. Відмінні риси національної психології в Древньому Китаї. Освоєння в Древньому Китаї ідей буддизму.

Причини успіху Древнього Китаю в області наукового знання, численність відкриття різних областей знання: математиці, фізиці, астрономії, медицини, техніці.

Своєрідність художньої культури Древнього Китаю: архітектури, літератури, театру, прикладного мистецтва.

Тема 7. Культура Древньої Індії

Типологія й хронологія культури Древньої Індії. Особливості періодизації культури Древньої Індії. Заселення території Індостану. Хараппська культура.

Вплив релігійних поглядів на культуру Древньої Індії. Вибухобезпечна культура індоарійців. Вибухобезпечна література й філософсько-релігійні коментарі: Брахмани, Упанішади, Араньяки. Епічна культура: Махабхарата й Рамаєна.

Виникнення брахманізму. Ключові поняття брахманізму: «сансара», «теорія переродження», «карма». Розподіл суспільства на соціальні групи - варни і їхнє закріплення в законодавстві: «Закони Ману».

Вплив джайнізму й буддизму на культуру джайнізму й буддизму Древньої Індії. Формування індуїзму як об'єднуючого початку всіх релігійних поглядів Древньої Індії.

Відкриття й винаходи в Древньому Індії в різних областях знання.

Своєрідність художньої культури Древньої Індії. Основні пам'ятники культури.

Змістовий модуль № 2. Культура Античної епохи

Тема 8. Культура Древньої Греції

Поняття «античність». Історичні передумови виникнення античної людини.

Періодизація культури Древньої Греції й характеристика основних етапів її розвитку: крито-мікенського, гомерівського, архаїки, класики, еллінізму.

Особливості міфологічної картини миру в древній Греції. Характеристики двох періодів у розвиток давньогрецької міфології: до олімпійський і олімпійський. Космологічний характер давньогрецької культури. Космос як втілення світового порядку, гармонії, міри й краси.

Відмітні риси Античного миру: відмова від культу загробного життя, сакралізації влади, зародження поліса й демократії, виникнення філософії й систематизація наукових подань. Формування подань про волю.

Характеристики відмітні риси людини Древньої Греції й форми їхнього прояву: антропоцентризму, антропоморфізму, калокагатії, агоністичності, автаркії.

Особливості художньої культури Древньої Греції. Авторський характер мистецтва.

Еволюція давньогрецької літератури: аеди, рапсоди, лірична поезія, байка. Історична проза й Геродот як «батько історії».

Виникнення театру в Древній Греції як синтетичного мистецтва й рупора державної політики. Театр епохи класики. Есхіл як батько «трагедії». Аристофан як основоположник грецької «комедії». Театр Софокла як усвідомлення громадського обов'язку. Театр Еврипіда як «філософа на сцені». Ефекти «катарсису».

Місця пластичного мистецтва в грецькій культурі. Антропоцентричні мотиви в грецькій архітектурі: ордерна система. Характеристика основних архітектурних пам'яток Древньої Греції.

Вплив Древньої Греції на наступний розвиток культури.

Теми 9. Культури Древнього Рима

Підстава міста Рима: міфи й наука. Етруски та грецькі джерела римської культури.

Періодизація культури Древнього Рима. Характеристики основних етапів давньоримської культури: царський період, період республіки, імперський період.

Прагматичність, доцільність як основні риси римської античності: інтенсивне дорожнє будівництво, спорудження акведуків, терм, клоак, винахід нового будівельного матеріалу - бетону.

Виникнення в Римі цілісної системи державності й законності - римського права. Установлення в римській культурі пріоритету закону над владою. Сутність «Римської ідеї».

Особливості художньої культури Древнього Рима. Арки, зводи, куполи як характерні риси римського зодчества. Шедеври давньоримської архітектури Амфітеатри, форуми, тріумфальні арки, купольні храми.

Особливості римського реалістичного скульптурного портрета. Римські досягнення в монументальному живописі - фресці й мозаїці.

Період розквіту давньоримської літератури й історіографії.

Два архетипи людської особистості, які формувала епоха античності: гармонійного в Греції, героїчного в Римі. Духовний мир античності як фундамент всієї майбутньої європейської культури.

Змістовий модуль № 3. Становлення середньовічної культури

Тема 10. Культура Середньовічної Європи

Особливості середньовічної культури Західної Європи. Три сили, що визначили культуру Середньовіччя і їхній вплив на становлення культури.

Християнство як духовна підстава європейської культури, монотеїзм і теоцентризм. Соціально - історичні причини поділу християнства на три галузі: на православ'я, католицизм і протестантизм. Принципова різниця між Східним і Західним християнством. Роль греко-римських традицій у становленні середньовіччя. Дух варварсько-німецького елемента і його впливу на культуру

Характеристика основних рис Середньовіччя. Хронологічні рамки західноєвропейського Середньовіччя. Два концептуальних підходи до оцінки культури Середньовічної Європи.

Три основних періоди розвитку західноєвропейського Середньовіччя і їхня характеристика: раннє, класичне, пізніше. Основні суб'єкти раннього Середньовіччя. Чернецтво, селяни, ремісники. Основні суб'єкти класичного періоду: лицарі й «школярі». Хрестові походи і їхній вплив на культуру. Пізній період: криза католицизму, захід середньовічної культури. Поняття «сміхова культура».

Міська культура. Наука й утворення в Середні століття. Виникнення університетів.

Вплив християнського віровчення на характер художньої культури Середньовіччя. Особливості середньовічної архітектури, скульптури, живопису, музики. Література Середньовіччя Життя святих, сказання, епос, історичні хроніки, лицарські романи, поезія вагантів. Два періоди в розвитку середньовічного театру.

Тема 11. Культура епохи Відродження й Реформації

Концептуальні підходи до розуміння сутності Відродження в сучасній науці. Історико-культурна періодизація епохи Відродження.

Термін «гуманізм» як відбиття антропоцентризму Ренесансу, що відроджувала відношення до дійсності епохи античності.

Виникнення подання про те, що деміургом є не тільки Бог, але і його утівар - людини. Суперечливий характер концепцій про волю волі: Н. Макіавеллі, Т. Мор, Т. Кампанеллі та інші.

Відбиття ідей Відродження в літературній творчості й образотворчому мистецтві. Титани Відродження.

Реформація як суспільно-політичний і релігійний рух. Навчання М. Лютера й Ж. Кальвіна і їхню роль у виникненні третьої галузі християнства - протестантизму. Особливості протестантські етики. Її роль у розвитку капіталістичних відносин.

Відродження й Реформація: характер протиріч. Секуляризація як підсумковий результат Відродження й Реформації.

Тема 12. Особливості культури XVII століття. Епоха Бароко

Періодизація й хронологічні рамки культури Нового часу. Процес секуляризації культури. Становлення нового світогляду: орієнтація на науку, народження перспективного мислення.

Суперечливий характер культури XVII століття. Особливості соціально-політичної й економічної картини в Європі. Перехідний характер культури XVII століття.

Великі географічні відкриття і їхній вплив на культуру. Зміна загальнонаукової картини миру. Характер наукової революції XVII століття і її вплив на подальший розвиток європейської культури. Наукові досягнення й видатні вчені й філософи XVII століття.

XVII століття як «століття емоцій». Бароко: культурологічна епоха й художній стиль.

Появи світських тенденцій у стилі бароко, його еkleктика, динаміка, емоційна насиченість. Відмітні риси стилю Бароко в архітектурі, живописі, театральному мистецтві й літературі.

Тема 13. Культура епохи Просвітництва

Хронологічні рамки епохи Просвітництва. Поняття «Просвітництво» і його широкий зміст.

Просвітництво як третій після Відродження й Реформації духовний переворот, що остаточно покінчив із середньовічною системою цінностей. Три головних ознаки культури Просвітництва. Культ розуму й віра в необмежені можливості людини. Проголошення волі, рівності й братерства. Історичний оптимізм.

Демократичний характер культури епохи Просвітництва. Особливість філософських поглядів епохи Просвітництва.

Суперечливий характер культури епохи Просвітництва.

Мистецтво епохи Просвітництва і його світський характер. XVIII століття як століття становлення класичної музики й світського оперного театру. Література і її багатожанровість. «Просвітницький роман» як відбиття духу часу культури XVIII століття.

Поява стилю сентименталізму як реакції на надмірну розважливість епохи. Ідеалізація патріархальності.

Поява в архітектурі й прикладному мистецтві нового світського вишукано-аристократичного стилю «рококо».

Тема 14. Класицизм як стильовий напрямок західної культури

Класицизм і романтизм кінця як два ведучі художніх стилю культури західної Європи кінця XIII початку XIX століття і як два опозиційних світогляди цієї епохи.

Визначення стилю «класицизм». Два етапи в розвитку класичного стилю і їхня характеристика. Принципи класицизму й ідеї філософського раціоналізму.

Естетика класицизму. Установка на ієрархію жанрів. Концепція художнього твору як плід розуму й логіки. Нормативні правила класицизму в архітектурі, скульптурі, живописі, літературі.

Суспільно-виховні функції класичного мистецтва. Зразковий громадянин батьківщини як головний герой у класицизмі.

Утопічні риси стилю класицизму. Переродження стилю класицизм в академізм.

Тема 15. Романтизм як стильовий напрямок західної культури

Романтизм як епоха подолання однобічності раціоналізму. Романтизм і його ідейне ядро: конфлікт особистості з дійсністю. Виникнення філософії романтизму. Романтичний світогляд і його вплив на всі сфери духовної культури.

Інтерес до індивідуальності - відмітна риса романтизму. Романтик як бунтар, що відкидає дійсність із позицій вищого ідеалу. Головний герой романтизму: виняткова особистість у виняткових обставинах.

Ідеалізація романтизмом культури Середньовіччя. Спільність «героя романтизму» зі світоглядом середньовічного лицаря.

Суперечливий характер прояву пафосу волі й індивідуалізму в романтичній концепції миру й людини

Формування стилістики романтизму в літературі, музиці, садово-парковому мистецтві, зодчестві малих форм.

Відмітні риси романтичного стилю у всіх видах мистецтва. Обіг художників романтичного стилю до народної культури й фольклору.

Причини відсутності стилістичних форм романтизму в архітектурі.

Тема 7. Реалізм як новий тип художньої концепції миру

Особливість соціально-історичних умов у західній Європі в другій половині XIX століття і їхній вплив на розширення предмета мистецтва і його естетичних цінностей. Зміна головного предмета мистецтва: людини і його суспільних зв'язків.

Виникнення нового типу художньої концепції миру - реалізму. Реалізм як союзник романтизму в боротьбі проти ідеалізації буржуазних відносин, за національну й історичну своєрідність творів мистецтва. Колорит місця й колорит часу в стилі реалізму.

Головний принцип стилю реалізму: показ правдивості деталей і показ типових характерів у типових обставинах. Головним героєм реалізму: типовий представник того або іншого соціального середовища.

Провідне місце літератури в розкритті ідейної спрямованості реалізму. Становлення критичного реалізму. Добутку європейських письменників-реалістів як скарбниці світової літератури, пронизана ідеями гуманізму й соціальної справедливості.

Прояв реалістичних тенденцій у театрі, музиці й образотворчому мистецтві. Поширення реалістичного портретного й пейзажного живопису,

сцен з народного й побутового життя, побутовий жанр, історичних сюжетів національної культури.

Тема 8. Нові напрямки в західноєвропейській культурі кінця XIX століття

Ознаки кризи, що насувається, європейської культури. Виникнення філософських напрямків ірраціоналізму, пронизаних песимістичними умонастроями.

Становлення глобальної інформаційної системи й формування масової культури. Розчарування в ідеалах минулого. Мода на декаданс як настрій утоми, песимізму, відчуття розпаду, що наближається, і заходу культури Ідейні й художні джерела популярності символізму.

Наука й техніка кінця XIX століття. Їхній вплив на пошук нових художніх засобів.

Переродження реалізму в натуралізм у літературі. Виникнення в образотворчому мистецтві такого художнього стилю, як примітивізм. Вплив критичного реалізму на появу в образотворчому мистецтві нового напрямку - імпресіонізму. Естетичні установи й пізнавальні завдання імпресіонізму. Постімпресіонізму та його відмітні риси. Вплив імпресіонізму на художню культуру XX століття.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочно форма			
	Усього	у том числі			Усього	у том числі		
		л	с	ср		л	с	Ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль №1. Древні типи культур								
Тема1.Поняття культури її історична періодизація.	14	2	2	10	14	1	0	13
Тема 2. Первісна культура і її особливості	21	6	6	9	21	2	0	19
Тема 3.Характерні риси цивілізацій стародавнього світу	11	2	0	9	11	1	0	10
Тема 4. Культура Древнього Єгипту	13	2	2	9	13	1	0	12
Тема 5.Культура Древньої Месопотамії	17	4	4	9	17	1	0	16
Тема 6. Культура Древнього Китаю	13	2	2	9	13	1	0	12
Тема 7. Культура	13	2	2	9	13	1	0	12

Древньої Індії								
Усього за змістовим модулем № 1	102	20	18	64	102	8	0	94
Змістовий модуль № 2 Культура Античності								
Тема 8. Культура Древньої Греції	24	6	6	12	24	2	0	22
Тема 9. Культура Древнього Рима	24	6	4	14	24	2	0	22
Усього за змістовим модулем №2	48	12	10	26	48	4	0	44
Усього за перший семестр	150	32	28	90	150	12	0	138
Змістовий модуль №3 Становлення середньовічної культури								
Тема 10. Середньовічна культура Арабського Сходу	24	2	2	20	24	1	0	23
Тема 11. Культура Середньовічної Європи	24	6	6	12	24	2	0	22
Тема.12. Культура епохи Відродження й Реформації	24	6	6	12	24	3	0	21
Усього за змістовим модулем № 3	72	14	14	44	72	6	0	66
Змістовий модуль №4 Культурологічні епохи Нового часу								
Тема 13. Особливості культури XII століття. Епоха Бароко	28	4	4	20	28	2	0	26
Тема 14. Культура епохи Просвітництва	16	4	2	10	16	2	0	14
Тема 15. Класицизм як стильовий напрямок західноєвропейської культури	16	2	4	10	16	1	0	15
Тема 16. Романтизм як стильовий напрямок західноєвропейської культури	16	4	4	8	16	1	0	15
Тема 17. Реалізм як новий тип художньої концепції мистецтва	16	2	2	12	16	2	0	14
Тема 18. Нові напрямки західноєвропейської культури кінця XIX століття	16	2	2	12	16	2	0	14

Усього за змістовим модулем № 4	108	18	18	72	108	10	0	98
Усього за другий семестр	180	32	32	116	180	14	0	166
Вся дисципліна	330	64	60	206	330	26	0	304

5. Теми семінарських занять

№	Назва	Кількість годин
Змістовий модуль №1 Древні типи культур		
Тема 1.	Поняття культура і її історична періодизація.	2
Тема 2.	Первісна культура і її особливості	6
Тема 3.	Культура Древнього Єгипту	2
Тема 4.	Культура Древньої Месопотамії	4
Тема 5.	Культура Древнього Китаю	2
Тема 6.	Культура Древньої Індії	2
Змістовий модуль № 2 Культура Античності		
Тема 7	Культура Древньої Греції	6
Тема 8.	Культура древнього Рима	4
Разом за семестр I		28
Змістовий модуль №3. Становлення середньовічної культури		
Тема10.	Середньовічна культура Арабського Сходу	2
Тема11.	Культура Середньовічної Європи	6
	Культура епохи Відродження й Реформації	6
Змістовий модуль №4 Культурологічні епохи Нового часу		
Тема 12.	Особливості культури X VII століття. Епоха Бароко	4
Тема 13.	Культура епохи Освіти	2
Тема 14.	Класицизм як стильовий напрямок західноєвропейської культури	4
Тема 15.	Романтизм як стильовий напрямок західноєвропейської культури	4
Тема 16.	Реалізм як новий тип художньої концепції миру	2
Тема 17.	Нові напрямки західноєвропейської культури кінця XIX століття	2
Разом за семестр II		32
Усього по дисципліні		60

6. Практичні заняття навчальним планом не передбачені

7. Лабораторні заняття навчальним планом не передбачені

8. Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин	
		Денне	Заочне
Змістовий модуль №1 Древні типи культур			
Тема 1.	Поняття культура і її історична періодизація./1,2	10	13
Тема 2.	Первісна культура і її особливості/1,3	9	19
Тема 3.	Характерні риси цивілізацій Древнього миру/1,2	9	10
Тема 4.	Культура Древнього Єгипту/1,2	9	12
Тема 5.	Культура Древньої Месопотамії/1,2	9	16
Тема 6.	Культура Древнього Китаю/1,2	9	12
Тема 7.	Культура Древньої Індії/1,2	9	12
Змістовий модуль № 2 Культура Античності			
Тема 8.	Культура Древньої Греції/1,2,4	12	22
Тема 9.	Культура Древнього Рима/1,2,4	14	22
Разом за семестр II		90	138
Семестр III			
Змістовий модуль №3.Становлення середньовічної культури			
Тема 10.	Середньовічна культура Арабського Сходу/1,2	20	23
Тема 11.	Культура Середньовічної Європи/1,2	12	22
Тема 12.	Культура епохи Відродження й Реформації/1,2,4	12	21
Змістовий модуль № 4 Культурологічні епохи Нового часу			
Тема 13.	Особливості культури XII століття. Епоха Бароко/1,2,3,4	20	26
Тема 14.	Культура епохи освіти/1,2,3,4	10	14
Тема 15.	Класицизм як стильовий напрямок західноєвропейської культури/1,3,4	10	15
Тема 16.	Романтизм як стильовий напрямок західноєвропейської культури/1,3,4	8	15
Тема 17.	Реалізм як новий тип художньої концепції миру/1,3,4	12	14
Тема 18.	Нові напрямки західноєвропейської культури кінця XIX століття/1,3	12	14
Разом за семестр III		116	166
Усього по дисципліні		206	304

Види самостійної роботи

До самостійної роботи відноситься:

- [1] – підготовка до семінарських занять;
- [2] – написання рефератів, есе.
- [3] – конспект першоджерела
- [4] – підбір відео, підготовка презентації

9. Індивідуальне навчально - дослідне завдання навчальним планом не передбачено.

10. Методи навчання

Лекція, читання та коментар історичних джерел, бесіда, групові дискусії, робота в малих групах, співбесіда, колоквиум, аудіовізуальний метод, електронні презентації.

11. Методи контроль

Поточний контроль передбачає: практичні завдання з кожного модуля у відповідні у аудитор (семінарські заняття); письмові контрольні роботи; письмові контрольні роботи; домашні контрольні роботи; індивідуальна співбесіда; тести; колоквиум; захист індивідуального завдання; самостійне опрацювання монографічної літератури з подальшим рейтинговим оцінюванням; перевірка конспектів; виконання модульної контрольної роботи.

Підсумковий контроль передбачає: **залік та іспит**

12. Питання для підсумкового контролю.

Для заліку

1. Які точки зору про хронологію первісної культури Вам відомі?
2. Приведіть історичну періодизацію первісної культури.
3. Виділіть основні відмітні риси первісної культури.
4. Поясніть поняття «синкретизм». Чим Ви пояснюєте синкретичність первісної культури?
5. Перелічіть риси, які відрізняють цивілізації від первісних культур. Що варто розуміти під культурою Древнього Сходу?
6. Яка ідея забезпечувала довговічність і величний вигляд культури Древнього Єгипту?
7. Охарактеризуйте особливості міфологічних подань єгиптян.
8. Поясніть, чому міф про Осіріуса є ключовим міфом єгиптян?
9. Чим була обумовлена ідея тлінності, що панувала в цивілізації Месопотамії?
10. Як і чому змінилася людина в культурі Месопотамії?
11. Назвіть перші імперії, що породила цивілізація Месопотамії. Дайте їхню характеристику?

12. Які області наукового знання й мистецтва одержали пріоритетний розвиток у культурі Древнього Сходу й чому?
13. Назвіть основні поняття Брахманізму.
14. Перерахуйте «чотири шляхетних істини» навчання Будди.
15. Чим відрізняються варни від каст?
16. Сформулюйте основний принцип даосизму
17. Який камінь особливо шанувався в Древньому Китаї й служив для ввічнення предків?
18. Чому феномен класичної епохи називають «грецьким чудом»?
19. Що таке епоха еллінізму?
20. Дайте характеристику ордерної системи Греції.
21. Кого називали в Древній Греції «філософом на сцені»?
22. До якого ефекту прагнув грецький театр?
23. Перерахуйте те, що було запозичено древніми римлянами в етрусської культури?
24. Поясніть, у чому складається суть «римської ідеї».
25. Поясніть, чому вважається, що давньоримська культура відрізняється більшою прагматичністю в порівнянні з культурою давньогрецькою?
26. Чим відрізняється римська скульптура від грецької?
27. У чому відмінність антропоцентричної картини світу Древньої Греції від Древнього Рима?

Для іспиту

1. У чому особливість арабського образотворчого мистецтва?
2. Який внесок внесли араби у світову культуру?
3. Що таке «звіриний» стиль Середньовіччя?
4. Яку роль у становленні західноєвропейської культури зіграв «варварсько-німецький» елемент культури?
5. На яких античних елементах культури базується середньовічна культура?
6. Які стилі середньовічної архітектури Вам відомі?
7. У якій області Італії виникло Відродження?
8. Чому в нашій вітчизняній культурі назва Відродження найчастіше згадується у французькому варіанті, як Ренесанс?
9. Кого називають «титанами Відродження» і чому?
10. У чому сутність Реформації?
11. Назвіть імена ідеологів реформістського руху.
12. Чому Відродження й Реформація привели до секуляризації культури?
13. Як змінилася загальнонаукова картина світу Нового часу?
14. Чому Бароко називають епохою «емоцій»?
15. Назвіть три основних ознаки епохи Освіти.
16. У чому складається особливість музичної культури епохи Освіти?
17. Які суспільні ідеали формували класицизм?
18. Які жанри визнавалися «високими» у живописі й літературі?
19. Які жанри визнавалися «низькими» у живописі й літературі?
20. У якій країні були закладені основи романтичного світогляду?

21. У класицизмі ідеалізуються античні ідеали, а яку історичну епоху ідеалізують романтики?
22. Перерахуйте риси, які ріднять романтичного героя із середньовічним лицарем.
23. Чим була обумовлена криза в культурі наприкінці ХІХ століття?
24. Назвіть художників постімпресіонізму.
25. Що таке декаданс?
26. Який вплив зробив символізм на західноєвропейський театр?

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Залік

Поточний контроль									Семестровий підсумковий (академічний) контроль	Сума Балів
Змістовий модуль № 1						Змістовий модуль № 2				
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	T.8	T.9	залік	100
10	16	10	10	10	10	10	12	12		

Іспит

Поточний контроль									Семестровий підсумковий (академічний) контроль	Сума Балів
Змістовий модуль №3			Змістовий модуль № 4							
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	T.8	T.9	іспит	100
12	12	16	10	10	10	10	10	10		

T.1, T.2 ... T.9 – теми змістових модулів

Шкала оцінювання : національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D		
60-69	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Методичне забезпечення

Опорні конспекти лекцій; інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ІКНМЗД); нормативні документи; ілюстративні матеріали, методичні розробки до курсу. Ілюстративні матеріали, роздаточний матеріал.

15. Рекомендована література

Основна

1. Абрамова З.А. Древнейшие формы изобразительного искусства (ранние формы искусства). – М.: Искусство, 1992. – 298 с.
2. Авдиев В.И. История Древнего Востока. – М.: Прогресс, 1990. – 623 с.
3. Античная культура и современность. – М.: Прогресс, 2008. – 312 с.
4. Аверинцев С.С. Судьба европейской культурной традиции в эпоху перехода от античности к средневековью. – М.: Прогресс, 1976. – 174 с.
5. Абрамов С.А. Художественная культура эпохи реализма. – М., 1998 – 321 с.
6. Анисимов К.Е. Западное искусство XIX века. Искание и культурные традиции. – М., Искусство 1997. – 390 с.
7. Анисимов О.С. XIX век и его путь к культуре мышления. – М.: ЮНИТИ, 2000. – 345 с.
8. Бадж Е.А. Египетская Книга Мертвых. – М.: Прогресс, 1990. – 440 с.
9. Бэшем А. Чудо, которым была Индия. – М.: Наука, 1997. – 616 с.
10. Боннар А. Греческая цивилизация. В трех томах. – М.: Наука, 1992.
11. Боннар А. Культура Древнего Рима – М.: Прогресс, 1995. – 219 с.
12. Бартольд В.В. Ислам и культура мусульманства. – М.: Наука, 1992. – 309 с.
13. Бахтин М.М. Творчество Франсуа Рабле и народная культура средневековья и ренессанса. – М.: Прогресс, 1990. – 541 с.
14. Баткин А.М. Итальянское Возрождение в поисках индивидуальностей. – М.: Искусство, 1989. – 272 с.
15. Вейнберг А.М. Человек в культуре Месопотамии – М.: Прогресс, 1990. – 172 с.
16. Васильев Л.С. Некоторые особенности системы мышления, поведения и психологии в традиционном Китае. Китай: традиции и современность. – М.: Прогресс, 1976. – 312 с.
17. Васильев К.В. Истоки китайской цивилизации. – М.: Изд. Вост лит., 1998. – 318с.
18. Винничук Л. Люди, нравы, обычаи Древней Греции и Рима. М.: Высш. шк. 1988.- 495с.
19. Греченко В.А, Чорний ІВ., Кушарук В.А., Режко В.А. Історія світової та української культури. Підручник для вищ. закл. світи. – Київ.: Знання, 2000
20. Гайденко В.П. Западноевропейская наука в Средние века. – М.: Наука, 1998. – 234 с.

21. Гуковский М.А. Итальянское Возрождение. – М.Л.: Унив., 1990. – 246 с.
22. Греченко В.А. Українська культура, історія і сучасність. Київ.: Знання, – 2010 – 158 с.
23. Гуревич А. Я. Категории средневековой культуры - М.: Прогресс, 1984 – 350 с.
24. Европейский романтизм. – М.: Скорина, 1992. – 234 с.
25. Емельянов В.В. Древней шумер: Очерки культуры. СПб.: Петербург. Востоковедение, 2001. – 180 с .
26. Зелинский Г. История античной культуры. – М, СПб, 1995 – 380 с .
27. Западноевропейская художественная культура конца XIII- XIX веков (отв. ред. В.Н.Прокофьев). – М.: Искусство, 1990 – 256с.
28. Культурология. Учебник для вузов (под ред. А.Н. Марковой). – М.: ЮНИТИ, 1998. – 600 с.
29. Кармин А.С., Новикова Е.С. Культурология. – СПб: Питер, 2004. – 345 с.
30. Культура древнего Египта (отв. ред. И.С.Кацнельсон) – М.: Искусство, 1976 – 339с.
31. Ключков И.С. Духовная культура Вавилонии: Человек, судьба, время. – М.: Прогресс, 1983. – 213 с.
32. Карэн М.А. Проблемы Итальянского Возрождения – М.: Искусство, 1996. – 287 с.
33. Культура и искусство западноевропейского Просвещения. – М.: Прогресс, 2001. – 287 с.
34. Культурология в вопросах и ответах. Учебное пособие. – Ростов -на - Дону.: Феникс, 1999, – 148 с.
35. Любимов Л.Д. Искусство древнего мира. – М.: Искусство, 1991. – 326 с.
36. Лозинский С.Г. Северное Возрождение и реформационное движение. – М.: Искусство, 1998. – 456 с.
37. Матье М.Э. Искусство Древнего Египта. – М.: Искусство, 1970. – 412 с.
38. Момджян Х.Н. Французское просвещение ХУ111 века. – М., 1983. – 447 с.
39. Мифологический словарь. – Ростов -на -Дону.: Феникс, 997, – 101 с.
40. Немиллов А.Н. Барокко как культурологическая эпоха. – М.: ЮНИТИ, 2004 – 256 с.
41. Попович М.В. Нарис історії України. Київ, Арт Ек, 1999, – 296
42. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури. Навч. посіб., Київ.: Знання, 1999, –198 с.
43. Тейлор Э.Б. Первобытная культура. – М.: Политиздат, 1989 – 572 с.
44. Ушакова К.В, Ушакова Ю.А. Введение в историю зарубежной культуры. Учебное пособие. – Одесса.: ОНУ, 2015. – 118 с.
45. Фрэзер Дж. Золотая ветвь. – М.: Политиздат, 1983. – 398 с.

46. Федорова А.Ф. Изобразительное искусство: классицизм. – М., Искусство, 1986.- 165с.

47. Фомин И.С. Классицизм и романтизм как художественные стили. – М.: Искусство, 2004. – 256 с.

Додаткова

1. Авдиев В.И. История Древнего Востока. – М.: Наука, 1970. – 204с.

2. Античная культура и современность. М.: Прогресс, 2008. – 342 с.

3. Алпатов М.В. Художественные проблемы итальянского Возрождения. М., Искусство, 1976. – 278 с.

4. Анисимов О.С. XIX век и его путь к культуре мышления. – М.: СПб., 2000. – 287 с.

5. Боас Ф. Ум первобытного человека. – М.-Л.: Гос. изд., 1976 – 198 с.

6. Брантон П. Путешествие в сакральный Египет. – М.: Сфера, 1997. – 265 с.

7. Бьювэл Р.Г. Секреты пирамид: Созвездие Ориона и фараоны Египта. (Бьювэл Р.Г., Джилберт Э.Г.) – М: Вече, 1996 – 247 с.

8. Белявский В. И. Вавилон легендарный и Вавилон исторический. – М.: Прогресс, 1971 – 167 с.

9. Буркхардт Я. Культура Возрождения в Италии. – М.: Прогресс, 1996. – 591 с.

10. Бартошек А. А. Златообильные Микены. М. Прогресс, 1991 – 351 с.

11. Бродская Н. И. Импрессионизм. Открытие цвета и света– М., СПб, 2001, – 216 с.

12. Дьяков И.М. Эпос о Гильгамеше. М.-Л., 1961. – 125 с.

15. Данкевич В.И. «Главный герой» в – романтической литературе. – М.: Литиздат, 1998. – 259 с.

16. Крамер С.Н. История начинается в Шумере. – М., СПб, 2001. – 301 с.

17. Токарев С.А. Ранние формы религии. – М.: Наука, 1999 – 621 с.

18. Конфуцианство в Китае. Проблемы теории и практики–М.: Полииздат, 1987. – 280 с.

19. Розов В.А. Ш. Бодлер – предвестник французского символизма. СПб, М.: Искусство, 1998. – 234с.

20. Рак И. Мифы древнего Египта. СПб., 2001. – 289с.

21. Родионов М. И. Голубая бусина на медной ладони. – М., СПб, 2003. – 198 с.

22. Сарабьянов Д. Д. Модерн. История стиля. – М.: Искусство, 2001. – 298 с.

23. Федоров Е.В. Имперский Рим в лицах – Ростов –на- Дону, Феникс, 2008. – 256 с.

24. Шталь И.В. Художественный мир гомеровского эпоса. – М.: Литиздат, 1993. – 296 с.

25. Юнг К.Г. Душа и миф. Шесть архетипов. М.: Харвест, 2004, - 546 с.

26. Энциклопедический словарь по культурологии. – М., 1997. – 425 с.

27. Ястребицкая А.Л. Западная Европа XI-XIII веков. Эпоха. Быт. Костюм. – М., СПб, 1997. – 278 с.

16. Електронні інформаційні ресурси

<http://lib.onu.edu.ua/> - бібліотека ОНУ ім.І.І. Мечникова
<http://www.onu.edu.ua/ru/index.html> - сайт ОНУ ім.І.І. Мечникова
<http://www.ognb.odessa.ua/> - Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського
<http://lib-gw.univ.kiev.ua/> - бібліотека ім. Максимовича КНУ ім. Т.Шевченка
<http://www.filosof.com.ua/> - Інститут філософії ім Г. Сковороди
<http://www.rada.kiev.ua/LIBRARY/index.htm> - Національна парламентська бібліотека України
<http://www.ognb.odessa.ua/> - Одеська державна наукова бібліотека імені О.М. Горького

Додатки

Плани семінарських занять

Тема 1. Поняття культури і її історична періодизація

1. Сутність культури й особливості її визначення.
2. Основні концепції походження людини й культури.
3. Універсальність діяльної концепції культури.
4. Періодизація й характеристика культурно-історичного процесу.

Теми рефератів

1. Особливості хронології культурно-історичних періодів.

Основна література

1. Культурологія. Учебник для вузов (под ред. А.Н.Марковой). – М: ЮНИТИ, 1998. – 600 с.
2. Ушакова К.В, Ушакова Ю.А. Введение в историю зарубежной культуры. Учебное пособие. – Одесса.: ОНУ, 2015. – 118 с.
3. Кармин А.С., Новикова Е.С. Культурология. – СПб: Питер, 2004. – 345 с.

Додаткова література

1. Гувич П.С. Культурология. Учебное пособие. – М.: Гардарики, 2003. – 280 с.
2. Попович М.В. Нарис історії України. К., Арт Ек, 1999, – с. 296 .

Тема 2. Первісна культура

1. Культурно-історичні передумови становлення людини.
2. Періодизація культурно-історичного процесу й характеристика його основних етапів.
3. Хронологічні рамки й історична періодизація первісної культури.
4. Відмітні риси первісної культури.

5. Особливості мислення первісної людини.
6. Характеристика ранніх форм вірувань.
7. Періодизація «прамистецтва» на основі систематизації наскальних малюнків первісності в схемі Бреля.
8. Характеристика видів поселень і поховань первісності.

Теми рефератів

1. Особливості первісної міфології.
2. Сутність первісної магії. Робота Дж. Фрезера «Золота Гілка».
3. Культурні досягнення кам'яного віку в матеріальній культурі.
4. Первісність і сучасність.

Основна література

1. Абрамова З.А. Древнейшие формы изобразительного искусства (ранние формы искусства). – М.: Искусство, 1992. – 298 с.
2. Тейлор Э.Б. Первобытная культура. – М.: Политиздат, 1989 – 572 с.
3. Культурология. Учебник для вузов (под ред. А.Н.Марковой). – М: ЮНИТИ, 1998. – 600 с.
4. Фрезер Дж. Золота ветвь. - М., 1986. – 398 с.
5. Ушакова К.В., Ушакова Ю.А. Введение в историю зарубежной культуры. Учебное пособие.- Одесса: ОНУ, 2015. – 181 с.

Додаткова література

1. Токарев С.А. Ранние формы религии. – М.: Наука, 1999 – 621 с.
2. Боас Ф. Ум первобытного человека. – М.-Л.: Гос. изд., 1976 – 198 с.
3. Юнг К.Г. Душа и миф. Шесть архетипов. М.: Харвест, 2004, - 546 с.

Тема 3. Культура Древнього Єгипту

1. Відмінність Древніх цивілізацій від первісних культур.
2. Характерні типологічні риси культур Древнього миру.
3. Відмітні риси Древнього Єгипту як древньосхідної культури.
4. Релігія Древнього Єгипту і її вплив на культуру.
5. Особливості образотворчого мистецтва Древнього Єгипту.
6. Культура Древнього Єгипту й сучасність.

Теми рефератів

1. Особливість Давньоєгипетського пантеону.
2. Свята й повсякденність древніх єгиптян.
3. Муміфікація в Древньому Єгипті: ідеологія й практика.
4. Піраміди Єгипту: реальність і загадки.

Основна література

1. Культурология. Учебник для вузов (под ред. А.Н.Марковой). – М: ЮНИТИ, 1998. – 600 с.
2. Ушакова К.В., Ушакова Ю.А. Введение в историю зарубежной культуры. Учебное пособие.- Одесса: ОНУ, 2015. – 181 с.
3. Авдиев В.И. История Древнего Востока. – М.: Наука, 1970. – 204с.
4. Матье М.Э. Искусство Древнего Египта. – М.: Искусство, 1970. – 412 с.
5. Культура Древнего Египта (отв. ред. И.С.Кацнельсон) – М Искусство. 1976 - 339с .
6. Рак И. Мифы древнего Египту.- Спб., 2001. – 289 с.

Додаткова література

1. Бадж Е.А. Египетская Книга Мертвых. – М.: Прогресс, 1990. – 440 с.
2. Любимов Л.Д. Искусство древнего мира. – М.: Искусство, 1991. – 326
3. Брантон П. Путешествие в сакральный Египет. – М.: Сфера, 1997. – 265 с.
4. Бьювэл Р.Г. Секреты пирамид: Созвездие Ориона и фараоны Египта. (Бьювэл Р.Г., Джилберт Э.Г.) – М.: Вече, 1996 – 247 с.

Тема 4. Культура Древньої Месопотамії

1. Відмітні риси цивілізації Месопотамії.
2. Шумеро-Аккадська культура і її досягнення.
3. Характеристика Староавілонської і Новоавілонської культур.
4. Ассірійська імперія й особливість її культури.
5. Культура Древньої Персії.
6. Взаємозв'язок між релігійними поглядами й науковими знаннями в культурі Месопотамії.
7. Особливості образотворчого мистецтва Месопотамії.

Теми рефератів

1. Шумерська література і її вплив на світову літературу.
2. Звід законів Хаммурапи і їхнє історичне значення.
3. Особливості Ассірійської культури і її вплив на древньосхідної цивілізації.
4. Жриці Древнього Вавилону.
5. Зороастризм як нова форма державної релігії Древнього Ірану.

Основна література

1. Вейнберг А.М. Человек в культуре Месопотамии – М.: Прогресс, 1990. – 172 с.
2. Емельянов В.В. Древней шумер: Очерки культуры. СПб.: Петербург. Востоковедение, 2001. – 180 с.
3. Ключков И.С. Духовная культура Вавилонии: Человек, судьба, время. – М.: Прогресс, 1983. – 213 с.
4. Греченко В.А., Чорний ІВ., Кушарук В.А., Режко В.А. Історія світової та української культури. Підручник для вищ. закл. світи. – Київ.: Знання, 2000

Додаткова література

1. 1 Белявский В. И. Вавилон легендарный и Вавилон исторический. — М.: Прогресс, 1971 – 167 с.
2. Бартошек А. А. Златообильные Микены. М. Прогресс, 1991 – 351 с.
3. Дьяков И.М. Эпос о Гильгамеше. М.-Л., 1961. – 125 с.
4. Крамер С.Н. История начинается в Шумере. – М., СПб, 2001. – 301 с.

Тема 5. Культура Древньої Індії

1. Відмінні риси культури Древньої Індії.
2. Характеристика вибухобезпечної культури індоаріїв.
3. Брахманізм і його місце в культурі Древньої Індії.
4. Порівняльний аналіз джайнізму й буддизму.
5. Причини формування індуїзму і його вплив на культуру.
4. Особливості художньої культури Древньої Індії і її пам'ятників.
5. Наукові досягнення Древньої Індії.
6. Цінність Індії як одного з найдавніших центрів світової культури.

Теми рефератів

1. Найдавніша Індія: Хараппська культура.
2. Соціальний лад Древньої Індії і його своєрідність.
3. Махабхарата й Рамаєна як енциклопедії індійської народної мудрості

Основна література

1. Авдиев В.И. История Древнего Востока. – М.: Наука, 1970. – 204 с.

2. Бэшем А. Чудо, которым была Индия. – М.: Прогресс., 1997. – 616 с.
3. Удальцова Э.В. культура Древней Индии. – М.: Прогресс 1989. – 204 с.
4. Кармин А.С., Новикова Е.С. Культурология. – СПб: Питер, 2004. – 345с

Додаткова літератур

1. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури. Навч. посіб., Київ.: Знання, 1999, –198 с.
2. Культурология в вопросах и ответах. Учебное пособие. – Ростов -на - Дону.: Феникс, 1999, – 148 с.

Тема 6. Культура Древнього Китаю

1. Самобутні риси культури Древнього Китаю.
2. Даосизм як філософсько-релігійне вчення і його вплив на культуру
3. Конфуціанство як відбиття характеру світогляду в Древньому Китаї.
4. Норми повсякденного життя в древньому Китаї.
5. Досягнення Древнього Китаю в різних сферах наукового знання.
6. Особливість художньої культури Древнього Китаю.

Теми рефератів

1. Відкриття й винаходи Древнього Китаю.
2. Положення жінки в Древньому Китаї.
3. Архітектура Древнього Китаю й будівництво Великої китайської стіни.

Основна література

1. Васильев Л.С. Некоторые особенности системы мышления, поведения и психологии в традиционном Китае. Китай: традиции и современность. – М.: Прогресс, 1976. – 312 с.
2. Васильев К.В. Истоки китайской цивилизации. – М.: Изд. Вост лит., 1998. – 318 с.
3. Історія й культура Древнього Китаю.- М.: Наука, 1976. - 288с.
4. Роль традиций в истории в культуры. - М.: Прогресс, 1992. – 198 с.
5. Культурология. Підручник для вузів (під ред. А.Н.Марковой)- М: ЮНИТИ, 1998. – 600 с.
6. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури. Навч. посіб., Київ.: Знання, 1999, –198 с.

Додаткова література

1. Конфуцианство в Китае. Проблемы теории и практики–М.: Полииздат, 1987. – 280 с.
2. Удальцова Э.В. Культура Древнего Китая.. - М.: – М.: Прогресс 1990 – 204 с.
3. Токарев С.А. Ранние формы религии. – М.: Наука, 1999 – 621 с.

Змістовий модуль 2. Культура Античного миру

Тема 7. Культура Древньої Греції

1. Поняття про античний світ.
2. Хронологія основних періодів розвитку культури Древньої Греції і їхня характеристика.
3. Особливість світосприймання стародавніх греків.
4. Наука й філософія в древній Греції.
5. Становлення класичної системи утворення в древній Греції.
6. Художня культура античної Греції: архітектура й скульптура.
7. Художня культура античної Греції: література й театр.

Теми рефератів

1. Міфологічні погляди стародавніх греків.
2. Антропоцентризм світогляду стародавніх греків і його прояв у пластичному мистецтві й архітектурі.
3. Театр і його місце в давньогрецькій культурі.
4. Культура Древньої Спарти.

Основна література

1. Боннар А. Греческая цивилизация. В трех томах. – М.: Наука, 1992 – 322 с.
2. Винничук Л. Люди, нравы, обычаи Древней Греции и Рима. М.: Высш. шк. 1988.- 495с.
3. Зелинский Г. История античной культуры. – М, СПб, 1995 – 380 с .
4. Любимов Л.Д. Искусство древнего мира. – М.: Искусство, 1991. – 326 с.
5. Греченко В.А. Українська культура, історія і сучасність. Київ.: Знання, – 2010 – 158 с.
6. Ушакова К.В., Ушакова Ю.А. Введение в историю зарубежной культуры. Учебное пособие.- Одесса: ОНУ, 2015. – 181 с.

Додаткова література

1. Античная культура и современность. –М.: Прогресс, 2008. – 312 с.
2. Бартошек А. А. Златообильные Микены. М. Прогресс, 1991 – 351 с.
3. Шталь И.В. Художественный мир гомеровского эпоса. – М.: Литиздат, 1993. – 296 с.

Тема 8. Культура Древнього Рима

1. Відмітні риси давньоримської культури.
2. Основні періоди розвитку Римської культури і їхня характеристика.
3. Особливості давньоримського пантеону богів.
4. Римської право і його місце в культурі Древнього Рима.
5. Художня культура древнього Рима.
6. Внесок Античності в європейську культуру.

Теми рефератів

1. Побут і вдачі древніх римлян.
2. Організація римського війська: легіонери.
3. Раби і їхнє місце в римській культурі.
4. Правова культура Рима й «римська ідея».

Основна література

1. Зелинский Г. История античной культуры. – М, СПб, 1995 – 380 с.
2. История античной культуры. – М, СПб, 1995 – 380 с.
3. Винничук Л. Люди, вдачі, звичаї Древньої Греції й Рима. М.: Высш. шк. 1988. – 495 с.
4. Боннар А. Культура Древнего Рима – М.: Прогресс, 1995. – 219 с.
5. Культурология. Підручник для вузів (під ред. А.Н.Марковой). - М: ЮНИТИ, 1998 – 600 с.
6. Ушакова К.В., Ушакова Ю.А. Введение в историю зарубежной культуры. Учебное пособие.- Одесса: ОНУ, 2015. – 181 с.

Додаткова література

1. Античная культура и современность. М.: Прогресс, 2008. – 342 с.
2. Федоров Е.В. Имперский Рим в лицах – Ростов –на- Дону, Феникс, 2008
3. Мифологический словарь. – Ростов -на - Дону.: Феникс, 997, – 101 с.

Змістовий модуль № 3. Становлення середньовічної культури

Тема 9. Культура Середньовічної Європи

Особливості середньовічної культури Західної Європи. Три сили, що визначили культуру Середньовіччя і їхній вплив на становлення культури.

Християнство як духовна підстава європейської культури, монотеїзм і теоцентризм. Соціально - історичні причини поділу християнства на три галузі: на православ'я, католицизм і протестантизм. Принципова різниця між Східним і Західним християнством. Роль греко-римських традицій у становленні середньовіччя. Дух варварсько-німецького елемента і його вплив на культуру

Характеристика основних рис Середньовіччя. Хронологічні рамки західноєвропейського Середньовіччя. Два концептуальних підходи до оцінки культури Середньовічної Європи.

Три основних періоди розвитку західноєвропейського Середньовіччя і їхня характеристика: раннє, класичне, пізніше. Основні суб'єкти раннього Середньовіччя. Чернецтво, селяни, ремісники. Основні суб'єкти класичного періоду: лицарі й «школярі». Хрестові походи і їхній вплив на культуру. Пізній період: криза католицизму, захід середньовічної культури. Поняття «сміхова культура».

Міська культура. Наука й утворення в Середні століття. Виникнення університетів.

Вплив християнського віровчення на характер художньої культури Середньовіччя. Особливості середньовічної архітектури, скульптури, живопису, музики. Література Середньовіччя Життя святих, сказання, епос, історичні хроніки, лицарські романи, поезія вагантов. Два періоди в розвитку середньовічного театру.

Тема 10. Культура епохи Відродження й Реформації (6 години)

Концептуальні підходи до розуміння сутності Відродження в сучасній науці. Історико-культурна періодизація епохи Відродження.

Термін «гуманізм» як відбиття антропоцентризму Ренесансу, що відроджувала відношення до дійсності епохи античності.

Виникнення уявлення про те, що деміургом є не тільки Бог, але і його твір - людина. Суперечливий характер концепцій про свободу волі: Н.Макиавеллі, Т. Мор, Т.Кампанела, Е.Роттердамський.

Відбиття ідей Відродження в літературній творчості й образотворчому мистецтві. Титани Відродження.

Реформація як суспільно-політичний і релігійний рух. Навчання М. Лютера й Ж. Кальвіна і їхню роль у виникненні третьої галузі християнства - протестантизму. Особливості протестантські етики. Її роль у розвитку капіталістичних відносин.

Відродження й Реформація: характер протиріч. Секуляризація як підсумковий результат Відродження й Реформації.

Змістовий модуль № 3. Становлення середньовічної культури.

Тема 11. Культури Середньовічної Європи

1. Характеристика фундаментальних основ культури Західної Європи.
2. Християнське свідомість і його особливості.
3. Основні риси мислення людини західноєвропейського Середньовіччя.
4. Періодизація культури середньовічної Європи й характеристика її основних етапів.
5. Основні суб'єкти культури середньовічної Європи.
6. Міська культура. Наука й утворення в Середні століття.
7. Художня культура середньовічної Європи: література, архітектура, образотворче мистецтво, музика.

Теми рефератів

1. Роль лицарства як суб'єкта середньовічної культури Європи.

2. «Сміхова культура» культура Середньовіччя.
3. Порівняльна характеристика античних і середньовічних храмів.
4. Середньовічний театр і основні періоди його становлення.

Основна література

1. Аверинцев С.С. Судьба европейской культурной традиции в эпоху перехода от античности к средневековью. – М.: Прогресс, 1976. – 174 с.
2. Бахтин М.М. Творчество Франсуа Рабле и народная культура средневековья и ренессанса. – М.: Прогресс, 1990. – 541 с.
3. Гайденко В.П. Западноевропейская наука в Средние века. – М.: Наука, 1998. – 234 с.
4. Гуревич А. Я. Категории средневековой культуры - М.:Прогресс, 1984 – 350 с.
5. Культурология. Підручник для вузів (під ред. А.Н.Марковой). - М: ЮНИТИ, 1998- 600с.
6. Ушакова К.В., Ушакова Ю.А. Введение в историю зарубежной культуры. Учебное пособие.- Одесса: ОНУ, 2015. – 181 с.

Додаткова література

1. Даркевич В.П. Народна культура Середньовіччя – Київ.: Знання, 1992. – 176 с.
2. Культура й мистецтво західноєвропейського середньовіччя. – Мистецтво, 1991. – 405 с.
3. Хейзинга Й. Осінь Середньовіччя. Дослідження форм життєвого укладу й форм мислення в XIУ и ХУ століттях у Франції й Нідерландах. . Київ., 2010 – 530 с.
4. Ястребицкая А.Л. Западная Европа XI-XIII веков. Эпоха. Быт. Костюм. – М., СП б, 1997. – 278 с.

Тема 12. Культура епохи Відродження й Реформації (8 годин)

1. Концепції Відродження і його історико-культурологічна періодизація
2. Гуманізм як ідеологія Відродження і його джерела.
3. Суперечливий характер поглядів мислителів Відродження на ідеали соціальної гармонії в суспільстві: проблема свободи особи.
4. Відбиття ідеалів Відродження в образотворчому мистецтві: літературі, образотворчому мистецтві.
5. Причини реформаторського руху, його сутність і вплив на культуру Західної Європи.
6. Співвідношення Відродження й Реформації: процес секуляризації.

Реферати

1. Соціальні утопії: Т.Мор і Т.Кампанелла.
2. Титани епохи Відродження.
3. Епоха Реформації й процес секуляризації культури.

Основна література

1. Баткин А.М. Итальянское Возрождение в поисках индивидуальностей. – М.: Искусство, 1989. – 272 с.
2. Гуковский М.А. Итальянское Возрождение. - – Київ.: Унив., 1990. -246 с.
3. Карэн М.А. Проблемы Итальянского Возрождения – М.: Искусство, 1996. – 287 с.
4. Лозинский С.Г. Северное Возрождение и реформационное движение. – М.: Искусство, 1998. – 456 с.
5. Культурология. Підручник для вузів (під ред. А.Н.Марковой). - М: ЮНИТИ, 1998 – 600 с.
6. Ушакова К.В., Ушакова Ю.А. Введение в историю зарубежной культуры. Учебное пособие.- Одесса: ОНУ, 2015. – 181 с.

Додаткова література

1. Алпатов М.В. Художественные проблемы итальянского Возрождения. М., Искусство, 1976. – 278 с.
2. Буркхардт Я. Культура Возрождения в Италии. – М.: Прогресс, 1996. – 591 с.
3. Нариси історії західного протестантизму. – Київ.: Знання, 1995 – 298 с.

Змістовий модуль № 4. Культурологічні епохи Нового часу

Тема 13. Особливості культури XVI століття. Епоха Бароко

1. Нового часу час як новий тип культури і його особливостей.
2. Соціально-історичні умови становлення культури XVII століття і її суперечливий характер.
3. XVII століття як століття першої наукової революції в Європі. Нові орієнтири в науці і її досягнення.
4. Характеристика Бароко як перехідної епохи й першого «великого стилю» Нового часу.
5. Особливості стилю Бароко в художній культурі: архітектурі, скульптурі, образотворчому мистецтві, літературі.

Реферати

1. Наукова революція XVII століття в Європі і її культурологічні наслідки.
2. Література й театр епохи Бароко.
3. Шедеври живопису епохи Бароко.
4. Особливості моди епохи Бароко.

Основна література

1. Немилов А.Н. Барокко как культурологическая эпоха. – М.: ЮНИТИ, 2004 – 256 с.
2. Меньшов В.М. Противоречия переходной эпохи. Стилль Барокко. –Ростов -на - Дону.: Феникс, 2003. – 189 с.
3. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури. Навч. посіб., Київ.: Знання, 1999, –198 с.
4. Культурологія. Підручник для вузів (під ред. А.Н.Марковой). - М: ЮНИТИ, 1998 – 600 с.

Додаткова література

1. Скворцова Е.М. Европейская художественная культура нового времени. - М.: ЮНИТИ, 1999 – 267 с.
2. Ястребицкая А.Л. Западная Европа XV11-X111 веков. Эпоха. Быт. Костюм. – М., СП б, 1997. – 278 с.
3. Культурология в вопросах и ответах. Учебное пособие. – Ростов -на - Дону.: Феникс, 1999, – 148 с.

Тема 14. Культура епохи Просвітництва

1. Соціально-політичні й економічні передумови становлення культури Освіти.
2. Духовні цінності епохи Освіти.
3. Вплив філософії часу на розвиток культури.
4. Література епохи Освіти як відбиття ідеології епохи: просвітительський роман.
5. Особливості музичної культури Освіти.
6. Поява «малих стилів» в XVIII столітті і їхній характеристиці.

Реферати

1. Утопічний характер ідеології Освіти.
2. Сентименталізм як художній стиль епохи.

3. Особливість стилю «рококо» і його місце у французькій Освіті.

Основна література

1. Культура и искусство западноевропейского Просвещения. – М.: Прогресс, 2001. – 287 с.

2. Момджян Х.Н. Французское просвещение ХУІІІ века. – М., 1983. – 447 с.

3. Западноевропейская художественная культура конца ХІІІ- ХІХ веков (отв. ред. В.Н.Прокофьев). – М.: Искусство, 1990 – 256с.

4. Культурологія. Підручник для вузів (під ред. А.Н.Марковой). - М: ЮНИТИ, 1998.- 600 с.

5. Ушакова К.В., Ушакова Ю.А. Введение в историю зарубежной культуры. Учебное пособие.- Одесса: ОНУ, 2015. – 181 с.

Додаткова література

1 Ястребицкая А.Л. Западная Европа ХІ-ХІІІ веков. Эпоха. Быт. Костюм. – М., СП б, 1997. – 278 с.

3. Скворцова Е.М. Европейская художественная культура нового времени. - М.: ЮНИТИ, 1999 – 267 с.

Тема 15. Класицизм та Романтизм як художні стильові напрямки культури Західної Європи

1. Поняття «класицизм» і характеристика основних етапів розвитку стилю.

2. Суспільно-виховні функції класичного мистецтва і його головний герой.

3. Нормативні правила стилю класицизму в архітектурі, живописі, літературі.

4. Обумовленість світогляду романтизму філософськими ідеями часу.

5. Відмітні риси романтичного мистецтва як художнього стилю.

Реферати

1. Раціоналізм класицизму й формування академізму.

2. Стиль «ампір» як одна з форм класицизму.

3. Місце й роль романтизму в європейській культурі.

4. Естетика романтизму і її особливості.

5. Романтизм і його головний герой.

Основна література

1. Западноєвропейская художественная культура конца ХVІІІ- ХІХ веков (отв. ред. В.Н.Прокофьев). – М.: Искусство, 1990 – 256 с.

2. Федорова А.Ф. Изобразительное искусство: классицизм. – Л., 1986. – 165 с.

3. Классицизм и романтизм как художественные стили. – М.: Искусство, 2004. – 256 с.

4. Европейский романтизм. – М.: Скорина, 1992. – 234 с.

5. Ушакова К.В., Ушакова Ю.А. Введение в историю зарубежной культуры. Учебное пособие.- Одесса: ОНУ, 2015. – 181с.

Додаткова література

1. Данкевич В.И. «Главный герой» в романтической литературе. – М.: Литиздат, 1998. – 259 с.

2. Ястребицкая А.Л. Западная Европа Х VІІ-ХІІІ веков. Эпоха. Быт. Костюм. – М., СП б, 1997. – 278 с.

Тема 16. Реалізм як новий тип художньої концепції світу та нові напрямки в західноєвропейській культурі кінця ХІХ століття

1. Історичні умови й соціальні фактори формування реалістичного світогляду в мистецтві.

2. Типізація як основний принцип художньої концепції реалізму.

3. Особливості художньої літератури епохи реалізму.

4. Особливості розвитку мистецтва ХІХ століття: розмаїтість художніх напрямків і стилів.
5. Символізм як новий напрямок у мистецтві кінця ХІХ століття.

Реферати

1. Музичне мистецтво й театр другої половини ХІХ століття.
2. Література критичного реалізму і його місце у світовій культурі.
3. Переродження реалізму у натуралізм.
4. Імпресіонізм як новий напрямок у художній культурі.
5. Архітектура: стиль Модерн

Основна література

1. Абрамов С.А. Художественная культура эпохи реализма. – М., 1998 – 321 с..
2. Анисимов К.Е. Западное искусство ХІХ века. Искание и культурные традиции. – М., Искусство 1997. – 390 с.
 1. Розов В.А. Ш. Бодлер – предвестник французского символизма. СПб, М.: Искусство, 1998. – 234с.
 2. Ушакова К.В., Ушакова Ю.А. Введение в историю зарубежной культуры. Учебное пособие.- Одесса: ОНУ, 2015. – 181 с.

Додаткова література

1. Сарабьянов Д. Д. Модерн. История стиля. – М.: Искусство, 2001. – 298 с.
2. Анисимов О.С. ХІХ век и его путь к культуре мышления. – М.: ЮНИТИ, 2000. – 345 с.
3. Бродская Н.Я. Импрессионизм. Открытие цвета и света. –М., СПб, 2002 с.